

4.7 Sosiale tjenester (VO nr. 51)

4.7.1 Innledning

Virksomhetsområdet omfatter økonomisk råd og veiledning, økonomisk sosialhjelp, midlertidig bolig og kvalifiseringsordningen. Enheten inngår som en del av Nav Ringsaker.

Hovedmål:

Fremme økonomisk trygghet, bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til økt likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer. Sikre flyktningene i kommunen reell likestilling, deltakelse og integrering i et flerkulturelt samfunn.

4.7.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.7.2.1 Personalressurser (årsverk)

	31.12.2018	Budsjett 2019	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022	Forslag 2023
Årsverk samlet	33,35	34,35	34,35	34,35	34,35	34,35

Tabell 4.7.2.2 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1.000)

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022	Forslag 2023
Driftsutgifter	104 769	89 728	82 272	82 272	82 272	82 272
Driftsinntekter	14 112	3 842	3 954	3 954	3 954	3 954
Netto driftsutgifter	90 657	85 886	78 318	78 318	78 318	78 318
Investeringsutgifter	0	0	0	0	0	0
Investeringsinntekt	0	0	0	0	0	0
Netto investeringsutgifter	0	0	0	0	0	0

4.7.3 Behovsvurderinger

Lov om sosiale tjenester er ment å være sikkerhetsnettet i velferdsstaten. Sosialtjenesten skal gi råd og veiledning, herunder økonomisk rådgivning. Videre er oppgaver som økonomisk stønad, midlertidig bolig, individuell plan og kvalifiseringsprogram underlagt enheten. Sosialtjenestens oppgaver, herunder antall brukere og type problematikk, må i stor grad sees i sammenheng med den generelle konjunktursituasjonen i samfunnet, slik som arbeids- og boligmarkedet, hvordan brukere fanges opp av annen lovgivning og hvordan andre samfunnsinstitusjoner utøver sine oppgaver og tjenester. Enhetens utfordringer er å dekke brukerens udekkede behov, etterleve lov om sosiale tjenester, og samtidig avlevere et regnskap innenfor vedtatt budsjetttramme.

For budsjett 2020 legges følgende forutsetninger til grunn:

- Fortsatt lav arbeidsledighet.
- Tilsvarende antall brukere som i 2019.
- Økende strømutfgifter.
- Boutgifter på samme nivå som i 2019.
- Fortsatt lavt rentenivå.
- Flere deltakere i kvalifiseringsprogrammet enn i 2019.
- 125 deltakere på arbeidssentralen.
- Flere deltakere etter avsluttet introduksjonsprogram vil kunne ha behov for økonomisk sosialhjelp.
- Innstramming i inngangsvilkårene for å motta AAP vil gi økt pågang på økonomisk sosialhjelp.

Under vises utvalgte nøkkeltall for sosiale tjenester:

Tabell 4.7.3.1 Netto driftsutgifter til sosialhjelp i kroner pr. innbygger.

År	Ringsaker	Lillehammer	Hamar	Stange	Gjøvik
2016	1 332	1 172	1 579	1 165	1 741
2017	1 274	1 018	1 650	1 121	1 916
2018	1 283	999	1 790	1 179	1 943

Kilde: SSB/KOSTRA

Tabell 4.7.3.2 Gjennomsnittlig stønadslengde måneder 2016-2018, alder 25-66 år.

År	Ringsaker	Lillehammer	Hamar	Stange	Gjøvik
2016	5,1	5,4	6,4	6,9	5,7
2017	5,1	5,7	6,7	6,6	6,0
2018	5,0	5,7	6,2	6,5	6,2

Kilde: SSB/KOSTRA

Tabell 4.7.3.3 Gjennomsnittlig stønadslengde måneder 2016-2018, alder 18-24 år.

År	Ringsaker	Lillehammer	Hamar	Stange	Gjøvik
2016	4,7	5,0	5,2	5,2	5,3
2017	4,9	4,8	4,5	5,0	5,2
2018	4,7	4,9	4,7	5,0	5,3

Kilde: SSB/KOSTRA

Tabell 4.7.3.4 Gjennomsnittlig utbetaling pr. bruker pr. måned 2016-2018

År	Ringsaker	Lillehammer	Hamar	Stange	Gjøvik
2016	9 980	7 221	8 692	7 509	8 847
2017	10 268	7 024	8 547	7 734	8 682
2018	10 297	8 108	9 887	7 942	8 781

Kilde: SSB/KOSTRA

Tabell 4.7.3.5 Antall brukere pr. måned i gjennomsnitt i Ringsaker 2016-2018, samt januar - august 2019

År	Totalt	25 +	18 - 24
2016	420	333	87
2017	411	324	87
2018	408	331	77
2019 (1-8)	402	337	65

Kilde: Velferd

Ringsaker har hittil i 2019 hatt en samlet økning i utbetaling av økonomisk sosialhjelp sammenlignet med 2018. Stønadslengden og antall brukere er stabilt. Som det fremgår av tabellen over fikk hver enkelt bruker utbetalt noe mer i sosialhjelp i gjennomsnitt pr. måned i 2018 sammenlignet med 2017. Antall ungdommer som mottar økonomisk sosialhjelp viser et gjennomsnitt på 65 brukere hittil i 2019, noe som er det laveste tallet de siste tre årene.

Selv om Ringsaker har høyere gjennomsnittlig utbetaling pr. bruker pr. måned sammenlignet med Hamar, Stange, Gjøvik og Lillehammer, er netto driftsutgifter til sosialhjelp pr. innbygger lave i Ringsaker. Ringsaker utbetaler mer pr. måned pr. bruker, men over en kortere periode.

Utgifter til livsopphold har hatt en økning på 2,7 %, noe som utgjør kr 281.000 de første 8 månedene i 2019 sammenlignet med samme periode i 2018. I samme tidsrom har tilleggsytelser hatt en økning på 6,2 %, noe som utgjør kr 209.000 i merforbruk i forhold til fjoråret.

Supplerende sosialhjelp til deltakere på introduksjonsprogram er redusert i takt med bosettingstallet for flyktninger. Totalt utbetalt de første 8 månedene i 2019 er kr 899.000 som er en nedgang på

35,6 % fra samme periode i 2018. Supplering til deltakere på kvalifiseringsprogrammet har økt med 22,7 % til kr 497.000 de første 8 måneder sammenlignet med 2018. Årsaken til dette er at det er flere deltakere i programmet, som er et satsingsområde.

Delta prosjektet

Nav Ringsaker har fått prosjektmidler med kr 1.350.000 fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) gjennom nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom. Midler prioriteres til tiltak med konkret aktivitet for målgruppen. Bufdir anbefaler at Nav Ringsaker prioriterer etablering og utvikling av en utstyrssentral samt kulturkort. Utstyrssentral er etablert i Brumunddal, og har fått navnet BUA Ringsaker. Dette er et sted der barn og unge kan låne ulike typer utstyr, både sportsutstyr og utstyr til annen aktivitet. BUA Ringsaker har mottatt totalt 1,2 mill. kroner av Gjensidigestiftelsen, Sparebankstiftelsen Hedmark og Sparebankstiftelsen DNB.

Prosjekt Sjå meg der je er

Nav Ringsaker ønsker å styrke kompetanse og ferdigheter for å møte mennesker som har en uavklart situasjon på grunn av diffuse lidelser. En ønsker gjennom aktiv medvirkning å legge til rette for å styrke den enkeltes kapasitet og potensiale for selvhjulpenhet, enten gjennom arbeid og aktivitet, eller rettigheter til helseytelse. Fylkesmannen finansierer to prosjektstillinger; en veileder med helserelatert kompetanse og en veilederstilling med kompetanse på jobbstøtte. Enheten ønsker å utforske om SE (supported employment) er egnet metodikk for å sikre arbeidstilknytning for denne målgruppen.

Aktivitetsplikt ved tildeling av økonomisk stønad

Stortinget innførte aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år fra 1.1.2017. Ringsaker kommune vedtok å innføre aktivitetsplikten allerede i 2015, hvor rådmannen i k.sak 41/2015 fikk fullmakt til å etablere tiltaket *Aktivitetsplikt for sosialhjelp*. Målet med tiltaket er å få flere i arbeid og færre på stønad, og videre å bidra til å redusere utbetalingene av økonomisk sosialhjelp.

Brukerne utfører tjenester for de kommunale enhetene i Ringsaker, såkalte «kan»-oppgaver. Størst oppdragsmengde er det i enhetene i Pleie og omsorg, Barnevern, Bygg og eiendom, Barnehage og Servicesenteret.

Tabell 4.7.3.6 Antall brukere formidlet til arbeidssentralen og resultatene etter avsluttet deltakelse

	2016 *	2017	2018	2019 (1-8)	Sum
Antall brukere formidlet	125	82	60	67	334
Antall deltakere avsluttet	101	96	71	54	322
Antall i arbeid	36	35	20	9	100
Antall på tiltak	14	16	14	14	58
Antall til skole	4	1	0	2	7
Antall flyttet	8	4	2	1	15
Antall stans i økonomisk sosialhjelp	23	17	13	13	66
Tilbake til økonomisk sosialhjelp	16	23	22	15	76
Antall selvhjulpne	85	73	49	39	246
Selvhjulpne i prosent	84,2 %	76,0 %	69,0 %	72,2 %	76,4 %

* Medregnes 9 personer som ble henvist ved oppstart i desember 2015.

For 2020 er målet at minimum 125 personer skal ha gjennomført tiltaket. Dersom antall selvhjulpne ligger på samme nivå som i 2019 (72,2 %) vil dette isolert sett kunne bidra til å redusere sosialhjelpsutbetalingen med 11 mill. kroner på årsbasis.

Ungdom

Nav Ringsaker har et eget ungdomsteam som består av 6 kommunalt ansatte. Teamet har ansvar for ungdom i alderen 16-29 år. Ungdomsteamet jobber ut fra målet om at all ungdom i Ringsaker skal ha et dagtilbud og sikres nødvendig oppfølging på skole, i arbeid, tiltaksplass eller hjelp med helseutfordringer. Teamet samarbeider tett med Oppfølgingstjenesten (OT) i den videregående skole.

Kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogrammet (KVP) gjelder for personer i yrkesaktiv alder med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne, og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold etter folketrygdloven eller arbeidsmarkedsloven. Ordningen er kommunal og skal bidra til å styrke den enkeltes muligheter på arbeidsmarkedet som et alternativ til sosialhjelp. Som følge av økt grunnbeløp pr. deltaker i KVP, styrkes budsjettet med kr 352.000.

Tabell 4.7.3.7 Gjennomsnittlig antall deltakere i KVP pr. måned fra 2015 til 2019

År	2015	2016	2017	2018	2019 (1-8)
Antall	39	41	33	42	48

Kilde: Velferd

Inntektsberegning av barnetrygd ved utmåling av økonomisk sosialhjelp

Kommunestyret vedtok ved behandlingen av årsbudsjett 2019 og handlingsprogram med økonomiplan 2019-2022, jf. k.sak 82/2018, å be rådmannen om å utrede konsekvensene av at barnetrygden ikke er med i beregningsgrunnlaget for økonomisk sosialhjelp. Egen sak om dette vil bli lagt fram i løpet av 2019.

4.7.4 Standardendringer og nye driftstiltak

Overføring av introduksjonslønn til Voksenpedagogisk senter

I 2. tertialrapport 2019 ble det lagt opp til å overføre budsjettet for lønn til kursdeltakerne på introduksjonsprogrammet fra Sosiale tjenester til Voksenpedagogisk senter under VO 30 fra 1.1.2020. Dette innebærer en reduksjon på kr 10.053.000 i budsjettet til Sosiale tjenester.

Reduksjon i driftsutgifter

Det er innarbeidet en effektivisering/innsparing på 0,18 % av enhetenes netto driftsrammer. Dette tas ved reduksjon i utbetaling av sosialhjelp til bostøtte med til sammen kr 155.000.